

Dosarul nr. 3ra-408/19

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (jud. S.Godorogea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I.Grosu, A.Garbuz, A.Ciobanu)

Î N C H E I E R E

23 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Victor Bogatico,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Victor Bogatico împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală
Uninominală Rîșcani nr. 4 și Comisia Electorală Centrală cu privire la anularea
hotărârii și obligarea înregistrării candidatului,

împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
respins apelul declarat de către Victor Bogatico și s-a menținut hotărârea din 15
februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 11 februarie 2019, Victor Bogatico a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr.
4 și Comisia Electorală Centrală cu privire la anularea hotărârii și obligarea înregistrării
candidatului.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 24 ianuarie 2019 a depus la Consiliul
Electoral al Circumscripției Electorale Uninominală nr. 4, orașul Rîșcani un demers,
prin care a solicitat înregistrarea sa în calitate de concurent electoral la alegerile
parlamentare din 24 februarie 2019, anexând documentele necesare pentru înregistrare,
inclusiv 34 liste de subscripție care conțineau 609 semnături ale susținătorilor.

În urma verificării listelor de subscripție, grupul de lucru a întocmit o notă
informativă în care a indicat că: a) în listele de subscripție au fost incluse 61 persoane
care nu locuiesc în localitatea respectivă; b) la 38 persoane incorect au fost înscrise
seria și/sau numărul actelor de identitate; c) 45 de semnături au fost declarate nule pe
motiv că datele au fost efectuate cu înscrisuri greșite (date greșite, efectuate multiple
corectări), unele înscrisuri au fost efectuate de aceeași mână; d) la 7 persoane data
semnării a fost înscrisă eronat.

Din acest motiv Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală
Rîșcani nr. 4 a declarat nule 151 semnături, considerând valabile numai 458 semnături,
ceea ce în viziunea consiliului, nu este suficient pentru înregistrarea sa în calitate de
concurrent electoral.

În rezultat, prin hotărârea nr. 71 din 31 ianuarie 2019, s-a refuzat înregistrarea lui Victor Bogatico în calitate de candidat la funcția de deputat în alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

La 3 februarie 2019, a depus contestație la Comisia Electorală Centrală prin care a solicitat abrogarea hotărârii nr. 71 din 31 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 cu emiterea unei hotărâri legale și întemeiate privind înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de deputat în parlament la alegerile parlamentare.

Contestația a fost respinsă prin hotărârea din 8 februarie 2019 a Comisiei Electorale Centrale.

A considerat că, hotărârea nr. 71 din 31 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 și hotărârea din 8 februarie 2019 a Comisiei Electorale Centrale sânt neîntemeiate și lipsite de temei legal, motiv din care s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată.

A indicat că, potrivit art. 86 alin. (1) din Codul electoral, pentru a fi înregistrat de consiliul electoral de circumscripție, candidatul pentru circumscripția uninominală prezintă, în condițiile art. 47 și art. 48 liste de subscripție care conțin semnături a cel puțin 500 și cel mult 1000 de susținători cu drept de vot din circumscripția uninominală unde intenționează să candideze.

Victor Bogatico a prezentat Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4, 34 de liste de subscripție care conțineau 609 semnături.

Potrivit pct. 40 din Regulamentul privind modul de întocmire, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea nr. 1730 din 3 iulie 2018 a Comisiei Electorale Centrale, în termen de 5 zile după depunerea listelor de subscripție, organul electoral verifică autenticitatea semnăturilor de pe listele de subscripție, dreptul de vot al persoanelor înscrise în liste, precum și adresa domiciliului.

Conform pct. 44 din Regulament, după verificarea listelor de subscripție, organul respectiv întocmește o notă informativă privind rezultatele verificării listelor și o aduce la cunoștință persoanelor interesate.

Însă, contrar acestor prevederi, Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 nu i-a adus la cunoștință nota informativă în termenii prevăzuți de Regulament și nu a fost invitat la ședința consiliului.

Ulterior, după pronunțarea hotărârii a intrat în posesia notei informative, de unde a aflat că, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 a invalidat 151 semnături, diminuându-i numărul de semnături valabile sub minimul prevăzut de Codul electoral, iar în consecință s-a adoptat o hotărâre neîntemeiată prin care s-a refuzat în înregistrarea sa în calitate de concurent electoral.

A menționat că, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 a prezentat nota informativă după pronunțarea hotărârii, fiind lipsit de dreptul de a se apăra și a dovedi corectitudinea procesului de colectare a semnăturilor.

Din nota informativă nu rezultă care sunt cele 61 de persoane cu circumscripția de domiciliu incorectă.

La ședința Comisiei Electorale Centrale a demonstrat că, la o bună parte din susținători, domiciliul este indicat corect conform inscripțiilor din actele de identitate.

De asemenea, nu rezultă care sunt cei 45 de susținători cu înscrieri greșite, date eronate, multiple corectări și pot oare corectările stabilite de Consiliul Electoral de

Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 a servi drept temei de a recunoaște semnăturile nevalabile și neavenite.

Nu rezultă nici care sunt cei 38 de susținători cu acte de identitate incorecte și în ce constau incorectitudinile, dacă sunt, apoi atrag ele după sine nulitatea semnăturilor.

Nu este clar ce înseamnă data eronată la 7 persoane. Din listele prezentate rezultă că toate semnăturile au fost colectate în perioada din ziua primirii listelor de subscripție și până la restituirea lor Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4.

Având în vedere că, listele de subscripție au fost apreciate tendențios, iar concluziile făcute de organele electorale privind invalidarea unor semnături urmează a fi apreciate critic, ținând cont de art. 71 alin (5) Cod Electoral potrivit căruia, în cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, sarcina probării legalității revine acestor organe.

Organele electorale nu au probat legalitatea hotărârilor adoptate, iar în rezultatul verificării suplimentare a listelor s-a constatat că numărul semnăturilor ce pot fi validate depășește cifra de 500, ceea ce permite înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de deputat în parlament la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

A solicitat Victor Bogatico anularea hotărârii nr. 71 din 31 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4; anularea hotărârii nr. 2262 din 8 februarie 2019 a Comisiei Electorale Centrale; pronunțarea unei hotărâri prin care Victor Bogatico să fie înregistrat în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea partidului politic „Partidul Nostru” în circumscripția electorală uninominală nr. 4 orașul Rîșcani.

Prin hotărârea din 15 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, s-a respins ca nefondată cererea de chemare în judecată depusă de Victor Bogatico.

La 16 februarie 2019, Victor Bogatico a declarat apel împotriva hotărârii din 15 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Victor Bogatico și s-a menținut hotărârea din 15 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, după verificarea manuală a listelor de subscripție, dosarul cu listele de subscripție au fost transmise responsabilului de introducerea în format electronic a datelor susținătorilor regăsite în listele prezentate, în programul Comisiei Electorale Centrale - SIASA.

Prin hotărârea nr. 71 din 31 ianuarie 2019, s-a refuzat în înregistrarea lui Victor Bogatico deoarece listele depuse și supuse verificării nu corespund rigorilor Codului electoral, iar din cei 609 susținători, semnăturile a 151 de susținători sânt eronate.

În nota informativă privind rezultatele verificării listelor de organul electoral s-a menționat că, în listele de subscripție incorect au fost înscrise numărul și seria la actele de identitate a 38 persoane, au fost incluse persoane de 61 de persoane care nu locuiesc în localitatea respectivă, data semnării eronată de către 7 persoane, din listele de subscripții au fost excluși 45 de susținători, deoarece datele au fost efectuate cu înscriseri greșite (date eronate, efectuate multiple corectări).

După verificarea manuală și procesarea listelor de subscripție prin programul SIASA, au fost acceptate semnăturile a 458 de susținători și au fost recunoscute nule semnăturile a 151 de susținători.

Verificând argumentele referitor la excluderea a 61 de susținători pe motiv că, persoanele date au viza de domiciliul într-o altă localitate decât cea în care s-au colectat semnăturile, în urma verificării copiilor a 4 buletine de identitate prezentate, instanța de apel a constatat corectitudinea înscrierii datelor în privința a 3 susținători și neîntemeiat excluși din listele de subscripție.

În privința unui susținător, corect a fost exclus pe motivul expirării termenului de valabilitate a buletinului de identitate, iar în privința a 58 de susținători excluși, instanța a fost în imposibilitate a se expune fără a verifica corespunderea domiciliului acestora indicat în actele de identitate cu cel indicat în listele de subscripție.

Din aceleași motive, instanța de apel a fost în imposibilitate de a verifica argumentele lui Victor Bogatico privind ilegalitatea excluderii automată a celor 37 de susținători pe motiv că datele buletinului de identitate sânt incorecte.

Instanța de apel a reținut corectitudinea excluderii din liste a unui susținător pe motiv că, actul de identitate la momentul întocmirii listelor nu era valabil datorită expirării termenului de valabilitate. Astfel, Victor Bogatico nu a prezentat probe care ar confirma argumentele privind excluderea neîntemeiată a 38 de susținători pe motiv că datele de identitate au fost incorecte.

Referitor la excluderea a 45 de susținători deoarece datele incluse în liste conțin ștersături și corectări, în hotărârea sa Comisia Electorală Centrală a reținut că, Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 nemotivat nu a supus verificării a 22 de semnături.

Instanța de apel a susținut această constatare a Comisiei Electorale Centrale și a supus verificării semnăturile a celorlalți 23 susținători excluși din liste.

Așadar, la datele susținătorului nr. 14, lista nr.001912, a fost corectată o cifră, care după părerea instanței este o eroare neînsemnată; în lista de subscripție cu nr.001917, datele a 10 susținători și în lista cu nr.001919 susținătorul cu nr.3, nu conțin numărul și seria buletinelor de identitate; în lista de subscripție cu nr.001926 la susținătorul cu nr.7 este corectată o cifră, care după părerea instanței este o eroare neînsemnată; în lista de subscripție cu nr.001927 susținătorul cu nr. 7 este exclus, iar susținătorul cu nr. 8 la rubrica „notă” are mențiunea anulat; în lista de subscripție nr.001933 la susținătorii cu nr.23 și 24, seria buletinului de identitate este din 2 litere; în lista de subscripție nr.001944 la susținătorul cu nr.13 este mențiunea, că persoana e decedată; în lista de subscripție nr.001947 susținătorul cu nr. 10 este corectată o cifră, care este considerată de instanță ca o eroare neînsemnată; în lista de subscripție cu nr.001950 numărul buletinului de identitate al susținătorul cu nr.17 este scris cu corectorul fiind nedescifrabil, iar susținătorul cu nr.29 este corectată o cifră, ce după părerea instanței este o eroare neînsemnată.

Astfel, pe lângă semnăturile a 22 de susținători, reținute de Comisia Electorală Centrală în hotărârea din 8 februarie 2019 că nemotivat nu au fost supuse verificării de Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4, urmează a fi alăturate și semnăturile a încă 4 susținători, indicați supra, datele cărora conțin corectări neînsemnate și care permit includerea acestora în numărul semnăturilor ce urmau a fi supuse verificării automate, motiv din care 26 din cei 45 de susținători, au fost excluși neîntemeiat din listele de susținători.

De asemenea, au fost supuse verificării și argumentele privind legalitatea excluderii a 7 susținători pe motiv că, data semnării listelor este în afara perioadei colectării semnăturilor.

Astfel, instanța de apel a constatat că, data semnării listelor de subscripție de către susținătorii cu nr.1 și 2, lista de subscripție 001930 este 13 iunie 2018 și respectiv 09 martie 2015; nr. 1, 2 și 3 lista de subscripție 001931 este 09.03.09, 17.06.02 și 23.01.2013; nr. 4 și 5 este 11.08.2011 și 11.01.2019.

În cazul ultimului susținător, acesta incorect a fost exclus, data semnării conținând o eroare neînsemnată prin înscrierea suplimentară a cifrei 1 în luna corectării, deoarece această listă conține 30 de semnături, toate colectate în ziua de 11.01.2019.

Instanța de apel a reținut că, semnăturile valabile stabilite, nu sânt suficiente pentru a permite lui Victor Bogatico să obțină pragul minim necesar prevăzut la art. 86 alin. (1) Cod electoral, pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral. Numărul total al semnăturilor valabile fiind de 488, iar al celor nule 121 de semnături.

Referitor la celelalte semnături, instanța de apel a considerat că, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4, corect le-a exclus din listele de subscripție.

Din aceste motive, instanța de apel a concluzionat că, instanța de fond corect a constatat legalitatea actelor administrative contestate și a respins contestația depusă de Victor Bogatico.

La 21 februarie 2019, Victor Bogatico a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, la pronunțarea hotărârii nu s-a constatat și elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei și au fost aplicate eronat normele de drept material.

A indicat că, a prezentat Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4, listele de subscripție care conțineau în sine 609 semnături.

Conform pct. 44 din Regulament, după verificarea listelor de subscripție, organul respectiv întocmește o notă informativă privind rezultatele verificării listelor și o aduce la cunoștință persoanelor interesate. Contrar acestei norme, nu i-a fost adusă la cunoștință nota informativă în termenii prevăzuți de Regulament și nu a fost invitat la ședința Consiliului. Aceasta i-a fost prezentată după pronunțarea hotărârii.

Din nota informativă nu rezultă care sunt cei 45 de susținători cu înscrieri greșite, date eronate, multiple corectări și pot oare corectările stabilite de a servi drept temei de a recunoaște semnăturile nule și neavenite.

La fel nu rezultă care sunt cei 38 de susținători cu acte de identitate incorecte și nu este clar ce înseamnă data eronată la 7 persoane.

A considerat că, listele de subscripție au fost apreciate tendențios, iar concluziile organelor electorale privind invalidarea unor semnături urmează a fi apreciate critic. Organele electorale nu au probat legalitatea hotărârilor adoptate, iar în rezultatul verificării suplimentare a listelor a constatat că numărul semnăturilor ce pot fi validate depășește cifra de 500, ceea ce permite înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de deputat în parlament la alegerile din 24 februarie 2019.

A solicitat Victor Bogatico anularea hotărârii din 15 februarie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani și decizia din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie anulate hotărârea nr. 71 din 31 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Rîșcani nr. 4 și hotărârea nr. 2262 din 8 februarie 2019 a Comisiei Electorale Centrale cu înregistrarea lui Victor Bogatico în calitate de candidat pentru funcția de deputat în parlament din

partea partidului politic „Partidul Nostru”, în circumscripția uninominală nr. 4 orașul Rîșcani.

La 23 februarie 2019, Comisia Electorală Centrală a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat de Victor Bogatico cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

Examinând admisibilitatea recursului declarat de Victor Bogatico, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 74 alin. (7) din Codul electoral, apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

În conformitate cu art. 73 alin. (7) Cod electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Conform art. 74 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 20 februarie 2019. Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Victor Bogatico în interiorul termenului legal, or cererea de recurs au fost depusă prin intermediul oficiului poștal la data de 21 februarie 2019 (f.d.136).

Conform art. 30 alin. (3) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, recursul se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

Examinând temeiurile de admisibilitate al recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de către Victor Bogatico este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că, recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Aceste argumente nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Victor Bogatico, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admisibilitate ale recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Victor Bogatico ca fiind inadmisibil.

În temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Victor Bogatico.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu